

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN NGÂN HÀ

**DẠY HỌC HÁT CA KHÚC CỦA NHẠC SĨ TRẦN HOÀN
CHO HỌC VIÊN TẠI TRUNG TÂM VĂN HÓA - THÔNG TIN
VÀ THỂ THAO QUẬN HÀ ĐÔNG, HÀ NỘI**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 14 (2020-2022)**

Hà Nội, 2023

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TW**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đỗ Thị Thanh Nhân

Phản biện 1: PGS.TS Nguyễn Thị Tố Mai

Phản biện 2: PGS.TS Nguyễn Phúc Linh

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào 8h 30' ngày 27 tháng 02 năm 2023

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Thanh nhạc là một ngành/môn nghệ thuật rất phổ biến trong giai đoạn hiện nay. Khi xã hội ngày càng phát triển, nhu cầu thưởng thức nghệ thuật sẽ ngày một cao hơn. Hiện nay, học thanh nhạc không chỉ được đào tạo tại các Học viện, Nhạc viện, các trường Văn hóa Nghệ thuật... mà còn có thể học tại các trung tâm, các cơ sở đào tạo không chuyên cho nhiều đối tượng khác nhau.

Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao Quận Hà Đông, Hà Nội là nơi sinh hoạt các hình thức nghệ thuật cho các HV từ không chuyên, bán chuyên đến chuyên nghiệp trong toàn Quận. Trung tâm có một bề dày đào tạo và tạo nguồn cho nhiều tài năng nghệ thuật.

Trong chương trình dạy học thanh nhạc, tuy không theo khuôn mẫu của các trường đào tạo chuyên nghiệp, nhưng trung tâm đã từng bước để cải tiến, nhằm đáp ứng nhu cầu học tập của đông đảo HV. Thực tế trong dạy học thanh nhạc, mảng ca khúc Việt Nam được ứng dụng nhiều hơn cả trong giảng dạy tại trung tâm. Trong đó, ca khúc Trần Hoàn cũng được đưa vào giảng dạy cho HV trong Quận.

Ca khúc của Trần Hoàn được sử dụng rộng rãi trong những chương trình biểu diễn nghệ thuật và đào tạo thanh nhạc tại Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao Quận Hà Đông, Hà Nội.

Là một GV trẻ trong tổ Thanh nhạc của Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao quận Hà Đông - Hà Nội, tôi thấy rằng, chương trình giảng dạy cho học viên thanh nhạc hiện nay có khá nhiều bài hát của nhạc sĩ Trần Hoàn được lựa chọn là một nội dung bên cạnh nhiều ca khúc Việt Nam khác. Tuy nhiên, khi dạy học hát các bài của NS Trần Hoàn, một số giảng viên chỉ quan tâm đến kỹ thuật thanh nhạc mà ít chú trọng đến tìm hiểu đặc điểm âm nhạc, chất liệu dân ca được sử dụng trong bài hát, cách thể hiện sao cho ra âm hưởng dân

ca... Vì thế, người học có thể không thấu hiểu sâu sắc được nội dung cũng như phong cách của tác phẩm dẫn tới hiệu quả thể hiện bài hát chưa cao, ảnh hưởng tới chất lượng đào tạo.

Để dạy học ca khúc của Trần Hoàn đạt hiệu quả, ngoài việc trang bị cho học viên kỹ thuật cơ bản như legato, nonlegato,... về cách phát âm, cách mở khẩu hình, cách sử dụng hơi thở theo đúng yêu cầu của thanh nhạc, cần phải hướng dẫn cách ứng dụng các kỹ thuật đó phù hợp với ca khúc mang chất liệu dân ca. Sao cho học viên khi học ca khúc Trần Hoàn, sẽ được mục đích không chỉ hát đúng những yêu cầu về giai điệu, sắc thái, kỹ thuật hát, mà còn thể hiện được đúng tính chất âm nhạc mang đậm màu sắc dân gian.

Với mục đích tìm hiểu và áp dụng kỹ thuật thanh nhạc trong dạy học các ca khúc của Trần Hoàn đạt được hiệu quả tốt hơn, chúng tôi xin chọn đề tài “*Dạy học hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cho học viên tại Trung tâm Văn hóa - Thông tin và Thể thao Quận Hà Đông, Hà Nội*” cho luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lý luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc.

2. Lịch sử nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu, chúng tôi đã tìm hiểu một số công trình của các nhà sư phạm, về những giáo trình và sách học thanh nhạc ở từng cấp độ khác nhau như:

Sách học thanh nhạc của tác giả Mai Khanh, Nxb Vụ đào tạo, Bộ văn hoá thông tin (1997).

Giáo trình Đại học Thanh nhạc 5 năm của Lô Thanh, Đại học Nghệ thuật Huế (1996).

Phương pháp sư phạm thanh nhạc của Nguyễn Trung Kiên, Viện Âm nhạc Hà Nội (2001).

Năm 2008, Hồ Mộ La cho ra mắt cuốn *Phương pháp giảng dạy thanh nhạc*.

Các sách và giáo trình nêu trên là những tư liệu quý, rất hữu ích cho luận văn của chúng tôi tham khảo, tuy nhiên trong đó không bàn riêng đến dạy học ca khúc của một nhạc sĩ cụ thể.

Năm 2011, cuốn *Phương pháp hát tốt tiếng Việt trong nghệ thuật ca hát* của tác giả Trần Ngọc Lan được xuất bản.

Giảng dạy ca khúc cách mạng Việt Nam giai đoạn 1945 - 1975 cho sinh viên Âm nhạc trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương của tác giả Trịnh Thị Oanh là Luận văn thạc sĩ Nghệ thuật Âm nhạc, được bảo vệ tại Học Viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam năm 2012.

Ngoài những công trình tiêu biểu trên còn có rất nhiều luận văn thạc sĩ về thanh nhạc như:

Phát âm tiếng Việt trong nghệ thuật ca hát luận án tiến sĩ của Võ Văn Lý, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam năm 2011.

Nâng cao chất lượng giảng dạy ca khúc Việt Nam mang âm hưởng dân ca Thanh Hóa của Bùi Thị Thu - Luận văn thạc sĩ Nghệ thuật Âm nhạc bảo vệ tại Học Viện Âm nhạc Quốc Gia Việt Nam năm 2013.

Nâng cao chất lượng giảng dạy môn thanh nhạc bậc đại học tại trường Đại học văn hóa Thể thao và Du lịch Thanh Hóa của tác giả Trịnh Thị Thúy Khuyên - Luận văn thạc sĩ Nghệ thuật Âm nhạc bảo vệ tại Học Viện Âm nhạc Quốc Gia Việt Nam năm 2013.

Mặc dù không nghiên cứu riêng về dạy học thanh nhạc ca khúc của Trần Hoàn nhưng trong các luận văn nêu trên có những vấn đề liên quan hữu ích, những đúc kết lý luận và kinh nghiệm thực tiễn là nguồn tư liệu quý có ý nghĩa với đề tài của chúng tôi.

Cho tới nay vẫn chưa có công trình nào nghiên cứu đến phương pháp dạy hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông. Do đó, đề tài của chúng tôi không trùng lặp với những đề tài khác.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu tìm hiểu các phương pháp dạy học hát ca khúc của NS Trần Hoàn để áp dụng cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, Hà Nội, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học hát tại trung tâm.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tìm hiểu cơ sở lý luận của đề tài và thực trạng dạy học ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

- Đặc điểm sáng tác ca khúc của NS Trần Hoàn.

- Nghiên cứu các phương pháp dạy học, từ đó đưa ra những biện pháp dạy học ca khúc của NS Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp dạy học hát ca khúc của NS Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

4.1. Phạm vi nghiên cứu

Luận văn nghiên cứu các biện pháp dạy hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông. Trong phần dạy mẫu của luận văn, chúng tôi chọn ca khúc *Giận mà thương*, là một trong những ca khúc tiêu biểu mang âm hưởng dân ca, để làm rõ các biện pháp dạy học.

5. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng những phương pháp nghiên cứu chính như:

- Phương pháp khảo sát thực tiễn: Tìm hiểu những vấn đề đã đạt được để có hướng nghiên cứu.

- Phương pháp phân tích, so sánh, tổng hợp, thực nghiệm sư phạm: Trong quá trình thực hiện chúng tôi sử dụng phương pháp phân tích thực trạng về phương pháp dạy và học hiện tại, đồng thời so sánh những vấn đề trên và tổng hợp các nội dung nghiên cứu và đưa ra những phương pháp giảng dạy và học tập thông qua thực nghiệm sư phạm.

6. Những đóng góp của luận văn

- Về phương diện lý luận: Luận văn đã đưa ra những cơ sở lý luận về dạy học ca khúc mang chất liệu dân ca của nhạc sĩ Trần Hoàn.

- Về phương diện thực tiễn: Luận văn hoàn thành sẽ đưa ra việc áp dụng kết hợp một số phương pháp thanh nhạc cổ điển châu Âu, và cách hát ca khúc mang âm hưởng dân ca Việt Nam trong dạy hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, Hà Nội. Hy vọng luận văn sẽ trở thành tài liệu tham khảo cho những người quan tâm đến những vấn đề đã đề cập.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn gồm 2 chương:

Chương 1: Những vấn đề mang tính lý luận về dạy học hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn

Chương 2: Đặc điểm sáng tác ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn.

Chương 3: Phương pháp dạy học hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ MANG TÍNH LÝ LUẬN VỀ DẠY HỌC HÁT CA KHÚC CỦA NHẠC SĨ TRẦN HOÀN

1.1. Một số khái niệm

1.1.1. Hát

Hát là hoạt động có sự kết hợp giữa âm nhạc và ngôn ngữ của con người. Sự phát triển nghệ thuật ca hát theo thẩm mỹ của từng dân tộc. Từ đó sẽ được phát triển, nâng cao dần trở thành các thể loại thanh nhạc, với những đặc điểm riêng.

1.1.2. Dạy học và dạy học hát

1.1.2.1. Dạy học

Dạy học là hoạt động được hình thành bởi hai chủ thể người dạy và người học, cùng tương tác để nắm vững kiến thức khoa học và các kỹ năng kỹ xảo. Như vậy, hoạt động dạy của người thầy phải có yếu tố tương tác quan trọng của người học.

1.1.2.2. Dạy học hát

Dạy học nói chung và dạy học hát nói riêng là sự truyền đạt kiến thức của người dạy dưới các hình thức tổ chức khác nhau, nhằm truyền đạt cho người học đạt được mục tiêu học tập. Sự tương tác giữa người dạy và người học sẽ đáp ứng nhiệm vụ dạy học, giúp cho người học nắm bắt được kiến thức cần thiết, để có thể hình thành những kỹ năng, kỹ xảo cho bản thân. Dạy học hát còn giúp cho người học đạt được tính thẩm mỹ và sáng tạo, là những kỹ năng rất cần thiết để phát triển khả năng ca hát.

1.1.3. Ca khúc

Ca khúc là tác phẩm âm nhạc có sự kết hợp chặt chẽ giữa lời ca và giai điệu. Do đó, ca khúc sẽ được thể hiện, được trình diễn bằng giọng người. Tùy theo tính chất của từng thể loại mà người hát sẽ phải thể hiện theo đúng yêu cầu về nội dung và phương thức trình diễn, để có thể truyền tải những ý tưởng của người sáng tạo.

1.1.4. Phương pháp dạy học hát ca khúc

Phương pháp là thành tố quan trọng trong dạy học, “là con đường, là cách thức hoặc trình tự thực hiện các công việc cụ thể để đạt được mục tiêu đề ra. Tuy nhiên, trong dạy học, phương pháp là một quá trình phức tạp, được hiểu dưới nhiều góc độ khác nhau, đòi hỏi người dạy phải tìm hiểu, nghiên cứu kỹ mới có thể áp dụng một cách hiệu quả.

1.2. Thực trạng dạy học hát ca khúc Trần Hoàn tại Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao Quận Hà Đông

1.2.1. Khái quát về chức năng hoạt động của Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao

Chức năng hoạt động văn hóa của các Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao được quy định theo hướng dẫn của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. Các hoạt động văn hóa dưới các hình thức khác nhau, đều nhằm mục đích nâng cao khả năng thẩm mỹ và khả năng thực hành cho quần chúng nhân dân trong một phạm vi khu vực nhất định.

1.2.2. Vai trò, nhiệm vụ của Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao Quận Hà Đông

Ngày 24/4/2007, Chủ tịch UBND thành phố Hà Đông Quyết định thành lập Trung tâm VH TT thành phố Hà Đông theo số 2343/QĐ-UBND của. Ngày 19/12/2016, theo Quyết định số 6966/QĐ-UBND của UBND thành phố Hà Nội, Trung tâm Văn hóa Thông tin, Trung tâm Thể dục thể thao, Nhà Thiếu nhi và Đài Truyền thanh quận Hà Đông, sáp nhập thành TTVH - TT&TT Quận Hà Đông

Sau 14 năm phát triển kể từ khi sáp nhập và mang tên mới, đến nay, trung tâm đã có hình thành 04 Tổ chuyên môn và nghiệp vụ, bao gồm: Tổ Văn hóa - Văn nghệ, Tổ Hành chính - Tổng hợp, Tổ Thể dục - Thể thao, Tổ Thông tin tuyên truyền.

Trong 5 năm gần đây các lớp dành cho HV lớn tuổi cũng được Trung tâm đưa vào hoạt động và gặt hái được rất nhiều thành công, thu hút học viên là phụ huynh của học sinh và người dân trên địa bàn quận đó là: thanh nhạc, piano, guitar, aerobic, dưỡng sinh, cầu lông, bóng bàn...

1.2.3. Thực trạng dạy học hát tại Trung tâm Văn hóa - Thông tin & Thể thao quận Hà Đông, Hà Nội

1.2.3.1. Sơ lược về đội ngũ giáo viên

Giai đoạn đầu thành lập vào năm 2006, tổ Văn hóa Văn nghệ là một trong số những tổ được thành lập sớm nhất Nhà Văn Hóa Hà Đông lúc bấy giờ. Tổ văn nghệ được thành lập nhằm mang văn hóa văn nghệ lại gần hơn với người dân sinh sống quanh khu vực Hà Đông và may mắn rằng đã nhận được sự hưởng ứng tích cực của nhân dân. Sau khi sáp nhập, trở thành TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, tổ Văn hóa Văn nghệ vẫn được phân thành nhiều tổ nhỏ: tổ nhảy múa (các môn nhảy hiện đại, khiêu vũ thể thao, múa ballet, múa dân gian, aerobic ...), tổ Thanh nhạc (các môn về hát, ôn thi thanh nhạc vào các trường Cao đẳng, Đại học về ngành thanh nhạc), tổ nhạc cụ (các môn về đàn piano, guitar, violon, trống...), nhằm sinh hoạt nhóm tổ chuyên sâu, từ đó hướng tới nâng cao chất lượng đào tạo từng môn học.

1.2.3.2. Khả năng ca hát của học viên

Hiện nay, khá nhiều HV theo học Thanh nhạc tại trung tâm mà tác giả đề cập trong đề tài có độ tuổi từ 18 - 65 tuổi. Các HV yêu thích, say mê ca hát, muốn trau dồi kỹ thuật và thể hiện bản thân mình nhưng không theo con đường chuyên nghiệp. Mặt bằng chung đa phần các HV đều biết hát, nghe nhạc và yêu âm nhạc. Các HV hầu như chưa tiếp xúc với thanh nhạc chuyên nghiệp.

1.2.3.3. Nội dung chương trình môn thanh nhạc

Hiện nay trung tâm chưa có giáo trình riêng của môn thanh nhạc giành cho HV ở lứa tuổi thanh niên và trung niên. Các GV chủ yếu

dựa vào các tài liệu giảng dạy của trường Đại học SPNT Trung ương để dạy học. Những tài liệu này rất đa dạng về thể loại và số lượng tác phẩm, GV chỉ lựa chọn một số ca khúc để dạy cho HV của Trung tâm. Từ đó, mỗi GV sẽ có những điều chỉnh phù hợp với từng đối tượng. Đối với việc dạy hát cho lứa tuổi từ 18 -65 tuổi, các GV chủ yếu lựa chọn ca khúc Việt Nam, đặc biệt là thể loại ngợi ca, trữ tình và ca khúc mang chất liệu dân ca. Phương thức dạy học theo lớp nhóm và lớp cá nhân.

Chi tiết chương trình môn thanh nhạc tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông bao gồm 2 học phần: *Trình độ 1 (12 buổi)*; *Trình độ 2 (12 buổi)*.

1.2.4. Đánh giá thực trạng dạy và học ca khúc của Trần Hoàn qua kết quả khảo sát

1.2.4.1. Mục đích khảo sát

Mục đích khảo sát về nội dung dạy học ca khúc của NS Trần Hoàn tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, trên đối tượng HV ở lứa tuổi từ 19 - 25 tuổi. Đây là đối tượng đang ở độ phát triển giọng hát, có thể nâng cao khả năng biểu hiện tác phẩm. Cũng là độ tuổi đăng ký nhiều nhất tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

Tiến hành khảo sát về thực trạng dạy và học ca khúc của NS Trần Hoàn trên cơ sở tập hợp những ý kiến khách quan của các nhóm đối tượng là HV và giáo viên dạy học tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

1.2.4.2. Nội dung khảo sát

Khảo sát về sự lựa chọn ca khúc Trần Hoàn và phương pháp giảng dạy ca khúc của NS Trần Hoàn dạy học Thanh nhạc tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

Khảo sát về mức độ học ca khúc của NS Trần Hoàn tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

Khảo sát về sự phù hợp của phương pháp giảng dạy ca khúc của NS Trần Hoàn cho đối tượng HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

Khảo sát mức độ hứng thú của HV khi học ca khúc của NS Trần Hoàn.

1.2.4.3. Khách thể và địa bàn khảo sát

Khách thể khảo sát: Tiến hành khảo sát ý kiến của 38 khách thể khảo sát về nội dung về dạy và học ca khúc của NS Trần Hoàn, bao gồm: 34 HV (21 HV trình độ 1 và 12 HV trình độ 2) và 04 giáo viên.

Địa bàn khảo sát: TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

1.2.4.4. Kết quả khảo sát

Sau quá trình điều tra, kết quả khảo sát 34 HV đang theo học thanh nhạc và 04 giáo viên đang giảng dạy TTVH - TT&TT Quận Hà Đông như sau:

Khảo sát về sự lựa chọn ca khúc của NS Trần Hoàn trong dạy học Thanh nhạc tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, có 02 giáo viên thường xuyên lựa chọn (50%) và 02 giáo viên lựa chọn ít lựa chọn (50%), không có giáo viên không lựa chọn ca khúc Trần Hoàn trong dạy học.

Khảo sát về mức độ học ca khúc của NS Trần Hoàn trên 34 HV học thanh nhạc tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, có 09 HV được học ca khúc Trần Hoàn (26,5), 25 HV không được học ca khúc Trần Hoàn (73,5%).

Khảo sát về sự phù hợp của phương pháp giảng dạy ca khúc của NS Trần Hoàn trên 09 HV được học ca khúc Trần Hoàn, có 03 HV cho là phù hợp (33,3%), 06 HV cho là chưa phù hợp (66,7).

Khảo sát mức độ hứng thú của 9 HV khi học ca khúc của NS Trần Hoàn, có 07 HV lựa chọn hứng thú (78%), 02 HV lựa chọn bình thường, không có HV lựa chọn không hứng thú (22%).

1.2.5. Thực trạng dạy học hát ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn

1.2.5.1. Thực trạng dạy

Để làm rõ thực trạng dạy học hát cho HV cao tuổi của TTVH - TT&TT Quận Hà Đông, chúng tôi đã tiến hành dự giờ một tiết dạy ca khúc *Mùa xuân nho nhỏ* ở trung tâm, có thể mô tả sơ lược về tiết dạy như sau:

Hoạt động 1: GV kiểm tra thông tin của HV (tên, tuổi của nhóm 2 HV), yêu cầu các HV chuẩn bị ôn lại nội dung bài học đã được hướng dẫn từ buổi trước đó.

Hoạt động 2: GV yêu cầu từng HV trình bày, tiến hành cho từng nhóm trình bày bài hát đã học từ buổi trước. Sau đó, nhận xét và chỉnh sửa những lỗi sai cho HV trong quá trình hát.

Hoạt động 3: GV trình chiếu ca khúc *Mùa xuân nho nhỏ*, giới thiệu khái quát về ca khúc, sau đó hát mẫu cho HV nghe. Cũng trong hoạt động 3, GV chia ca khúc thành từng câu và hướng dẫn HV tập hát theo lối móc xích từ đầu đến hết bài.

Hoạt động 4: Sau khi HV tập xong ca khúc, GV hướng dẫn xử lý sắc thái to nhỏ. Trong khi hướng dẫn dạy học, GV luôn tương tác với HV, nhận xét hoặc nhắc nhở HV chỉnh sửa những kỹ thuật chưa đạt.

1.2.5.2. Thực trạng học của học viên

Thực tiễn dạy học cho thấy, các HV có xu hướng dòng nhạc dân gian rất thích ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn, trong đó có một số nêu ý kiến xin học hát ca khúc có chất liệu dân ca xứ Nghệ. Không chỉ những HV lớn tuổi, mà các HV ở lứa tuổi thanh niên cũng thường ngỡ ý muốn được học ca khúc của ông. Những ca khúc được HV yêu thích là những bài được phổ biến rộng rãi, có giai điệu quen thuộc gần gũi, dễ thuộc như: *Mùa xuân nho nhỏ*, *Son nữ ca*, *Lời ru trên nương...*

Tiểu kết chương 1

Chương 1 của luận văn đi vào một số vấn đề liên quan tới những khái niệm công cụ như: dạy học, dạy học hát, ca khúc,... khái quát vai trò của ca khúc trong đời sống xã hội và trong dạy học thanh nhạc.

Trong quá trình dạy học các ca khúc Việt Nam, chúng tôi nhận thấy TTVH - TT&TT Quận Hà Đông chưa chú trọng đến mảng ca khúc mang chất liệu dân ca, trong đó có ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn. Nhằm đáp nhu cầu học tập của các HV, vừa đảm bảo chất lượng đào tạo được nâng cao hơn, chúng tôi cho rằng cần phải từng

bước nghiên cứu, tìm ra những biện pháp dạy học ca khúc Việt Nam nói chung, để hướng tới đạt được những hiệu quả cao trong dạy học.

Việc lựa chọn ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn để nghiên cứu, đưa ra những biện pháp dạy học phù hợp với đối tượng học viên ở trung tâm không chỉ nhằm đáp ứng mục đích đào tạo đã đề ra, mà còn đồng thời giúp cho HV được trang bị kiến thức cơ bản của thanh nhạc, nâng cao khả năng cảm thụ và thực hành âm nhạc.

Trong chương I, những vấn đề nghiên cứu trên cơ sở lý luận và thực tiễn được đưa ra, nhằm chứng minh những luận điểm về phương pháp dạy học phù hợp với môn nghệ thuật đặc thù.

Chương 2

ĐẶC ĐIỂM SÁNG TÁC CA KHÚC CỦA NHẠC SĨ TRẦN HOÀN

2.1. Cuộc đời và sáng tác của nhạc sĩ Trần Hoàn

2.1.1. Cuộc đời của nhạc sĩ Trần Hoàn

Trần Hoàn là một trong những NS đã đạt được những thành tựu nhất định trong sáng tác âm nhạc, đặc biệt là ở lĩnh vực ca khúc. Tên thật của Trần Hoàn là “Nguyễn Tăng Hích, sinh năm 1928, tại Hải Tân, huyện Hải Lăng, tỉnh Quảng Trị”. Là người con được sinh ra và lớn lên trên mảnh đất miền trung, nơi có những làn điệu dân ca thắm đậm nghĩa tình. Những âm hưởng dân ca miền Trung đã có nhiều ảnh hưởng đến các sáng tác âm nhạc của ông.

2.1.2. Sự nghiệp sáng tác

2.1.2.1. Giai đoạn kháng chiến chống Pháp (1945 - 1954)

Trần Hoàn (1928 - 2003) là một trong những NS có những đóng góp nhất định cho sự phát triển nền âm nhạc Việt Nam.

Trần Hoàn là một nhạc sĩ được đào tạo bài bản về âm nhạc. Chính vì vậy, những ca khúc của ông không chỉ đơn giản là được xuất phát từ tâm hồn, mà còn có sự sáng tạo độc đáo và mới lạ.

Trần Hoàn là một người tiêu biểu của thế hệ NS thời kỳ đầu kháng chiến, đi làm cách mạng và sáng tác âm nhạc phục vụ cách mạng. Ông tham gia cách mạng từ năm 17 tuổi. Và chính khí thế cách mạng cũng là một nguồn cảm hứng mạnh mẽ dẫn lối ông đến với hoạt động sáng tác.

2.1.2.3. Giai đoạn kháng chiến chống Mỹ

Từ năm 1966 - 1973, ông liên tục cho ra đời những ca khúc có ý nghĩa phản ánh hiện thực như: *Tiếng gọi Đông Xuân* và *Trường Sơn*, *Tiếng chim mùa xuân*, *Ngắt một cành hoa thắm tặng anh*, *Lời ru trên nương*, *Em thương người trong Huế đầu tranh*, *Chiều trên Gio Cam giải phóng*, *Tiếng đàn trên đường chín*, *Thư gửi cho anh...*

2.1.2.4. Giai đoạn từ sau năm 1975

Sau khi đất nước hoàn toàn giải phóng, năm 1976, nhạc sĩ Trần Hoàn được bổ nhiệm làm Giám đốc Sở Văn hóa - Thông tin tỉnh Bình - Trị - Thiên.

Thời gian công tác tại Bình - Trị - Thiên, ông dành nhiều tâm huyết để viết những ca khúc mang đậm sắc thái quê nhà. Hàng loạt các ca khúc mang chất liệu dân gian được ra đời, có thể kể đến như: *Về đồng Lê, Bài ca của những người thêu ren thành Huế, Mời anh về thăm thành Huế, Đêm sông Gianh (phỏng thơ Trần Hải Sâm), Khúc hò khoa trên sông Hương, Một mùa xuân nho nhỏ, Gửi Huế...*

2.2. Đặc điểm sáng tác ca khúc

2.2.1. Cấu trúc, hình thức

2.2.1.1. Hình thức một đoạn đơn

Một đoạn đơn hay còn gọi là đoạn nhạc, “là hình thức của tư duy âm nhạc phát triển” [39, tr.54]. Đây là hình thức nhỏ nhất trong cấu trúc âm nhạc được nhạc sĩ Trần Hoàn ứng dụng vào các sáng tác ca khúc. Đơn cử như ca khúc *Những đêm da trời xanh* được viết ở hình thức một đoạn đơn ba câu, giọng Fdur. Mỗi câu gồm 9 nhịp, chia thành hai tiết nhạc [4+5]. Trong đó, câu thứ 3 được hát lại lần hai.

2.2.1.2. Hình thức 2 đoạn

Tác giả Phạm Lê Hòa nhận định trong cuốn *Giáo trình phân tích tác phẩm* rằng: “Hình thức hai đoạn đơn là cấu trúc tác phẩm âm nhạc gồm hai phần/hai đoạn, mà trong đó mỗi phần/đoạn thường được viết ở hình thức một đoạn”. Trong đó: “Phần thứ nhất thường giữ chức năng của phần trình bày và được viết theo kiểu một đoạn có nhắc lại. Phần thứ hai thường bao gồm trong nó cả hai chức năng phát triển và tái hiện/hoàn thiện tư duy âm nhạc”.

2.2.1.3. Hình thức ba đoạn đơn:

Tác giả Nguyễn Thị Nhung đã định nghĩa về hình thức ba đoạn đơn trong cuốn *Hình thức âm nhạc* như sau: “Hình thức ba đoạn đơn gồm ba phần, mỗi phần không vượt qua khuôn khổ của đoạn nhạc. Mỗi phần của hình thức có chức năng độc lập là trình bày, phần giữa,

tái hiện”. Dạng cấu trúc này “gồm 3 phần mà cấu trúc mỗi phần không vượt quá hình thức một đoạn nhạc”

2.2.2. Điệu thức

2.2.2.1. Điệu thức 7 âm phương Tây

Nhạc sĩ Trần Hoàn đã viết các ca khúc dựa trên điệu thức 7 âm phương Tây. Tuy nhiên, để làm nổi màu sắc và phong cách âm nhạc cho tác phẩm, ông đưa vào những chất liệu dân ca, tạo nên tính chất, phong cách riêng, mang đậm tính chất và sắc thái vùng miền. Những ca khúc mang sắc thái dân tộc đó, đã thể hiện rõ cảm xúc, tâm hồn và nội dung tư tưởng của tác giả.

2.2.2.2. Điệu thức 5 âm

Để có thể hiểu rõ về điệu thức dân tộc được sử dụng trong ca khúc của NS Trần Hoàn, chúng tôi xin được điểm qua một số dạng điệu thức mang tính đại diện vùng miền.

Âm nhạc dân gian của người Việt rất phong phú và đa dạng, tùy thuộc vào tính đặc trưng về ngôn ngữ và thẩm mỹ âm nhạc, mỗi vùng, mỗi địa phương lại có sự vận động giai điệu khác nhau dựa trên các dạng điệu thức 5 âm trong âm nhạc dân gian của người Việt.

2.2.3. Một số đặc điểm về giai điệu và lời ca trong ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn

2.2.3.1. Giai điệu

Trong sáng tác ca khúc, NS Trần Hoàn đã thành công trong việc khai thác âm điệu dân ca vùng miền, kết hợp với nhịp điệu, tiết tấu theo cách viết của âm nhạc phương Tây, để tạo nên những đường nét giai điệu du dương, trữ tình.

Ngoài ra, ông còn đưa vào ca khúc “nhạc nhẹ” của mình những đường nét giai điệu mới, tạo nên sự đa dạng và nhiều màu sắc khác nhau. Khái niệm “nhạc nhẹ” (musique legere) “xuất hiện từ những năm 20, 30 ở xã hội Châu Âu”.

2.2.3.2. Lời ca mang đậm sắc thái địa phương

Trong sáng tác ca khúc của NS Trần Hoàn, chất liệu dân ca là

một đặc điểm nổi bật. Là người con sinh ra, lớn lên ở miền trung, nơi có những làn điệu dân ca nhẹ nhàng, sâu lắng. Những âm hưởng dân ca Nghệ Tĩnh và Bình Trị Thiên đã thấm sâu vào tâm hồn nhạc sĩ, được thể hiện qua những âm điệu dân gian, qua lời ca và cách phát âm ngữ điệu vùng miền.

Tiểu kết chương 2

Chương 2, đi vào khái quát quá trình hoạt động và sáng tác của NS Trần Hoàn qua từng giai đoạn. Những sáng tác ca khúc của ông mang tính nhân văn sâu sắc, gắn liền với lịch sử đấu tranh thống nhất đất nước. Mặc dù ông sử dụng các thủ pháp sáng tác phương Tây, nhưng điệu thức sử dụng thuần thực điệu thứ 5 âm Việt Nam, làm cho màu sắc âm nhạc dân tộc hiện lên khá rõ. Chất liệu âm nhạc dân gian được ông khai thác rất tinh tế, trong đó, âm hưởng dân ca Nghệ Tĩnh, Huế, Tây Nguyên và Nam bộ là những đặc điểm nổi bật trong quá trình sáng tạo. Các ca khúc của ông đã thể hiện tư duy của một NS chân chính.

Những đặc điểm sáng tác trên cho thấy, việc khai thác ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn trong đào tạo sẽ mang ý nghĩa giáo dục cao. Ca khúc của ông không chỉ giúp cho người học được nâng cao khả năng ca hát, nâng cao cảm thụ âm nhạc và cách thể hiện tác phẩm. Việc nâng cao chất lượng trong dạy học ca khúc Trần Hoàn vì vậy sẽ góp phần làm phong phú hơn nội dung học tập, khuyến khích HV mạnh dạn học ca khúc Việt Nam có chất liệu dân ca.

Chương 3

BIỆN PHÁP DẠY HỌC HÁT CA KHÚC CỦA NHẠC SĨ TRẦN HOÀN

3.1. Định hướng giải pháp nâng cao hiệu quả dạy học ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn

3.1.1. Định hướng mục tiêu đào tạo và bổ sung ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn

3.1.1.1. Định hướng mục tiêu đào tạo

3.1.1.2. *Định hướng bổ sung ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn*

3.1.1.3. *Định hướng rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc*

3.1.1.4. *Định hướng xử lý kỹ thuật trong ca khúc mang âm hưởng dân ca*

3.1.2. Định hướng về phương pháp dạy học ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cho học viên ở lứa tuổi từ 18 - 25 tuổi

Trong chương 1, chúng tôi đã khái quát về lứa tuổi và tình hình học thanh nhạc của HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông. Tuy nhiên, để hướng tới dạy ca khúc của NS Trần Hoàn đạt hiệu quả, chúng tôi lựa chọn đối tượng HV từ 18 - 25 tuổi. Đây là lứa tuổi đăng ký học nhiều nhất tại trung tâm, cũng là lứa tuổi có sự nhiệt huyết và nỗ lực cao trong học tập. Đây là lứa tuổi đã bước sang giai đoạn ổn định về thẩm mỹ, có ý chí và thái độ rõ ràng với sự vật, hiện tượng xung quanh, cũng như có thể tự khẳng định mình trước những thử thách mới trong xã hội. Về khả năng học thanh nhạc, lứa tuổi từ 18 - 25 cũng đã hoàn thiện các bộ máy liên quan đến chức năng phát âm. Vì vậy, có thể đáp ứng nhu cầu cần thiết để học được ca khúc Trần Hoàn với những yêu cầu cơ bản về kỹ thuật và phương thức thể hiện.

3.2. Rèn luyện một số kỹ thuật cơ bản

3.2.1. Khẩu hình

Một trong những bộ phận được hoạt động liên tục khi hát là lưỡi. GV hướng dẫn HV có thể luyện tập cách buông lỏng hàm dưới để lưỡi được linh hoạt. Muốn kiểm tra vị trí, tư thế phù hợp của lưỡi chỉ có thể được thông qua chất lượng của tiếng hát. Nên lựa chọn một số mẫu luyện thanh để rèn luyện độ linh hoạt của lưỡi.

Các ca khúc của NS Trần Hoàn mang chất liệu âm nhạc dân gian rõ nét. Vì vậy, không nên hoàn toàn áp dụng kỹ thuật thanh nhạc phương Tây. Nếu cứng nhắc trong dạy học sẽ dẫn đến HV sẽ hát không rõ lời. Vì vậy, bên cạnh sử dụng cách luyện thanh theo phương pháp thanh nhạc phương Tây, khi dạy ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn cần phải đề cao những đặc điểm ngôn ngữ vùng miền, phù hợp chất liệu âm nhạc dân gian dân tộc.

3.2.2. Hơi thở

Trong thanh nhạc, hơi thở là yếu tố quan trọng, mang tính then chốt, quyết định sự hoàn thiện câu hát. Mỗi kiểu thở sẽ tạo ra luồng âm thanh khác nhau. Vì vậy, GV cần để ý đặc điểm sinh lí và cơ thể của người học để hướng dẫn rèn luyện hơi thở phù hợp.

3.2.3. Kỹ thuật hát legato

Kỹ thuật hát legato còn được gọi là “hát liền giọng”. Đây là kỹ thuật cơ bản nhất trong thanh nhạc, cần được trang bị cho HV tại Trung tâm VH TT & TT Hà Đông. Ca khúc nhạc sĩ Trần Hoàn với tính chất du dương, uyển chuyển, cần phải ứng dụng legato một cách khéo léo, sao cho đảm bảo được sự mượt mà trong tuyến giai điệu.

3.2.4. Xử lý sắc thái

Xử lý sắc thái là kỹ năng cần thiết, giúp cho người hát có thể truyền tải được tính chất và yêu cầu về nội dung của ca khúc. Đây là một phương thức diễn tả sự tinh tế của tác phẩm, vì vậy, HV cần được rèn luyện để có thể đạt được những yêu cầu của nghệ thuật ca hát.

3.3. Xử lý kỹ thuật trong ca khúc mang âm hưởng dân ca

3.3.1. Hát luyện, láy theo âm hưởng dân ca

“Hát luyện là phát âm một tiếng/từ với hai hoặc nhiều cao độ và đảm bảo tính liên kiên kết chặt chẽ về âm thanh, liền hơi trong phạm vi có dấu luyện.” [21; tr.72]. Khi hát luyện, phải đảm bảo tính mềm mại và liên kết của âm thanh được thể hiện ở các nhóm trường độ.

3.3.2. Vấn đề phát âm nhả chữ theo phương ngữ vùng, miền

Để làm rõ cách phát âm của từng vùng, GV cần phải tìm hiểu chất liệu âm nhạc, nắm vững ngữ điệu giọng nói địa phương. Đó sẽ là cơ sở để GV có thể hướng dẫn HV hát tốt ca khúc mang chất liệu dân ca của nhạc sĩ Trần Hoàn tại TTVH TT&TT Quận Hà Đông.

Ca khúc *Em thương người trong Huế đấu tranh* có chất liệu âm nhạc dân gian từ bài hát ru Huế. Với những âm điệu đặc trưng, được

hình thành ở mỗi ca từ, đã tạo cho giai điệu gần gũi với ngữ điệu Huế. Khi dạy ca khúc này, GV nên hướng dẫn HV đặc biệt lưu ý cách phát âm theo tiếng nói địa phương. Ví dụ: người miền bắc hát là “uót”, người Huế sẽ thành “uóc”; hát từ “dân” sẽ thành “dâng”, hát từ “an” sẽ thành “ang”...; chữ “tr” ở từ “tranh”, cần cong lưỡi để phát âm, không phát âm thành “ch”... Như vậy, theo cách phát âm Huế, người hát sẽ hát phát âm “mở ngang”, hơi bẹt so với miền bắc. Với các từ có luyện phải luyện tập nhiều hơn, đặc biệt là luyện quãng 4 ở các từ có dấu sắc ở âm vực thấp (“lá”, “Huế”, “bây”...). Ngoài ra, những từ có thanh không dấu (“mưa”, “lâm”, “thâm”...) được hát ở âm vực cao hơn thanh sắc cũng là cách phát âm khác với miền bắc, làm nổi rõ ngữ điệu Huế.

3.4. Dạy học mẫu ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn

3.4.1. Chuẩn bị của giáo viên

Trước tiên, GV sưu tầm bản nhạc ca khúc *Giận mà thương*, tiến hành phân tích và tìm hiểu chất liệu âm nhạc. Qua phân tích có thể nhận thấy, ca khúc được viết ở hình thức hai đoạn đơn không tái hiện, dạng phát triển. NS Trần Hoàn đã đưa vào ca khúc những âm điệu mang đậm màu sắc dân ca Nghệ Tĩnh. Giai điệu của ca khúc được hình thành ở điệu thức 5 âm, đan xen giữa điệu thức rê Nam (đoạn a) và điệu thức rê Bắc (đoạn b) (ví dụ...). Giai điệu của ca khúc được phát triển bằng những bước đi bình ổn, xen lẫn những bước nhảy quãng xa, đặc biệt là những âm điệu luyện láy đặc trưng của dân ca xứ Nghệ

3.4.2. Hướng dẫn rèn luyện một số kỹ thuật cơ bản

3.4.2.1. Hướng dẫn luyện thanh

Luyện thanh sẽ giúp cho giọng hát to khỏe hơn, giúp kiểm soát được hơi thở tốt hơn. Vì vậy, trước khi dạy ca khúc, GV đã hướng dẫn HV luyện một số bài tập hơi thở, luyện kỹ thuật legato và luyện, láy. Đây là những kỹ thuật cần thiết, giúp cho HV có thể học hát ca khúc đạt hiệu quả, đạt được những yêu cầu nhất định về hơi

thở, kỹ thuật thanh nhạc và luyện láy đúng với chất liệu dân ca trong ca khúc.

Khi luyện thanh, GV luôn để ý sửa khẩu hình cho HV. Theo đó, HV phải mở khẩu hình như đang “ngáp”, làm cho hơi thở được điều tiết đều đặn, hơi giữ được lâu hơn để có thể hát được những câu hát dài.

3.4.3.2. Hướng dẫn hát luyện, láy theo âm hưởng dân ca

3.4.3.3. Hướng dẫn phát âm, nhả chữ theo phương ngữ vùng, miền

3.4.3.4. Hướng dẫn luyện tập nhuần nhuyễn ca khúc

3.5. Thực nghiệm sư phạm

3.5.1. Mục đích thực nghiệm

Mục đích thực nghiệm nhằm kiểm chứng những nghiên cứu đã đưa ra trong luận văn về các biện pháp dạy học ca khúc của NS Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

3.5.2. Đối tượng thực nghiệm

Thực nghiệm cho các HV học thanh nhạc tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

3.5.3. Nội dung thực nghiệm

Dạy ca khúc *Giận mà thương* của nhạc sĩ Trần Hoàn (lời thơ Phùng Ngọc Hùng) cho HV học thanh nhạc khóa 2 tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông. Áp dụng một số biện pháp dạy học phù hợp trình độ của HV phù với ca khúc mang đậm màu sắc dân ca xứ Nghệ.

3.5.4. Tổ chức thực nghiệm

Chương trình thực nghiệm được chia làm 2 nhóm, mỗi nhóm 2 HV. Nhóm 1 (nhóm đối chứng): HV Lê Thị Cúc và Nguyễn Linh Trang. Nhóm 2 (nhóm thực nghiệm): HV Phạm Thị Hồng Nhung và Phạm Ánh Linh.

Nhóm 1 (02HV): HV học và tập luyện theo PPDH đã nêu trên đề tài. HV được giao bài trước 1 tuần để tìm hiểu, nghiên cứu và vỡ bài.

Nhóm 2 (02 HV): HV học và tập luyện theo PPDH cũ. GV đệm đàn luyện thanh, hát mẫu, dạy vỡ bài, hát từng câu, hướng dẫn luyện tập theo phương pháp truyền thống. Dạy học bài hát trong 2 tuần, mỗi tuần mỗi HV sẽ học 3 buổi/tuần.

3.5.5. Thời gian thực nghiệm

Thực nghiệm từ tháng 5 đến tháng 6 năm 2022; tổng số thời gian dạy thực nghiệm là 6 tiết, mỗi tiết 45 phút; hình thức dạy nhóm 2 HV/1 tiết.

3.5.6. Tiến hành thực nghiệm

HV thực nghiệm GV sử dụng các biện pháp đã đưa ra trong luận văn, bao gồm: Rèn luyện một số kỹ thuật cơ bản (Khẩu hình, Hơi thở, Kỹ thuật hát legato, xử lý sắc thái) và xử lý kỹ thuật trong ca khúc mang âm hưởng dân ca: hướng dẫn hát luyện, lấy theo âm hưởng dân ca; hướng dẫn rèn luyện phát âm nhà chữ theo phương ngữ vùng, miền.

3.5.7. Kết quả thực nghiệm

3.5.7.1. Tiêu chí đánh giá

Loại giỏi (9-10 điểm): Hát đúng ca độ, trường độ, biết cách sử dụng kỹ thuật thanh nhạc, biết cách xử lý sắc thái, hát đúng tính chất của ca khúc.

Loại khá (7-8 điểm): Hát hát đúng ca độ, trường độ, xử lý tương đối về sắc thái, biết ứng dụng tương đối về kỹ thuật.

Loại trung bình (5-6 điểm): Hát đúng ca độ, trường độ, chưa biết cách xử lý sắc thái, chưa biết ứng dụng kỹ thuật.

3.5.7.2. Kết quả đánh giá

Trong 6 tiết thực nghiệm, chúng tôi đã áp dụng các biện pháp dạy học ca khúc theo trình tự 4 bước như trên. Các biện pháp dạy học tập trung vào rèn luyện kỹ thuật, rèn luyện hơi thở, rèn luyện cách phát âm, nhà chữ theo phương ngữ địa phương, rèn luyện hát luyện lấy và những âm điệu đặc trưng đã được nhạc sĩ khai thác từ chất liệu dân ca xứ Nghệ. Qua hướng dẫn dạy học, kết quả thực

nghiệm được đánh giá khá cao. So với kết quả của nhóm 2 (nhóm đối chứng) thì HV học thực nghiệm có kết quả tốt hơn.

Tiểu kết

Nghiên cứu, tìm hiểu để đưa ra những biện pháp dạy học ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông nhằm nâng cao chất lượng dạy hát cho các HV. Quá trình học tập và rèn luyện tại Trung tâm theo các biện pháp đã đưa ra, giọng hát và khả năng biểu diễn của HV sẽ được phát triển, giúp cho HV có thể ứng dụng vào thực tế.

Dạy học ca khúc của NS Trần Hoàn cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông là một trong những yêu cầu cần thiết, nhằm đáp ứng nhu cầu học tập của đông đảo quần chúng. HV khi học ca khúc của NS Trần Hoàn sẽ được trang bị kỹ thuật nền tảng của thanh nhạc, đồng thời được học và rèn luyện cách hát phù hợp với ca khúc mang chất liệu dân ca. Đó sẽ là cơ sở giúp cho HV nâng cao dần khả năng ca hát.

Để dạy học đạt hiệu quả ca khúc của NS Trần Hoàn, GV cần phải nắm vững đặc điểm sáng tác, nội dung, ý nghĩa của ca khúc. Ngoài ra, còn phải nắm vững đặc điểm giọng hát, tâm sinh lý và nhu cầu học tập của từng HV. Trong quá trình dạy học, việc phân tích tìm đặc điểm âm nhạc ở mỗi ca khúc sẽ có thể những tác động lớn đến các hoạt động giảng dạy, cách truyền đạt của người dạy đối với người học.

Để minh chứng những biện pháp DH đã đưa ra trong luận văn, thực nghiệm sư phạm đã được thực hiện một cách nghiêm túc, và kết quả thực nghiệm được đánh giá cao.

KẾT LUẬN

TTVH - TT&TT Quận Hà Đông là một nơi sinh hoạt các bộ môn văn hóa và thể thao của đông đảo quần chúng, trong đó, các môn nghệ thuật âm nhạc rất được coi trọng. Trong quá trình hình thành và phát triển, đến nay trung tâm đã trở thành địa chỉ tin cậy của dân chúng quận Hà Đông.

HDDH các bộ môn âm nhạc, trong đó có môn thanh nhạc đã thu hút nhiều HV theo học. Hát là một môn nghệ thuật có sức lôi cuốn rất cao, được nhiều người lựa chọn học tập với nhiều mục đích khác nhau. Tuy nhiên, để chất lượng dạy hát được nâng cao hơn, cần phải có những nghiên cứu, đưa ra các biện pháp phù hợp. Việc đẩy mạnh vai trò dạy ca khúc của NS Trần Hoàn sẽ đáp ứng một phần nhu cầu thiết yếu cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông.

Trong dạy học hát các ca khúc của nhạc sĩ Trần Hoàn, ngoài việc hướng dẫn HV rèn luyện các kỹ thuật cơ bản của thanh nhạc, GV phải đặc biệt quan tâm đến việc hướng dẫn cách phát âm, nhà chữ cho HV. Để dạy phát âm đạt hiệu quả, người dạy cần phải trang bị kỹ những kiến thức cần thiết, đồng thời phải trau dồi kỹ năng sư phạm mới có thể truyền đạt ý tưởng cho HV nắm bắt được một cách chắc chắn.

Trong dạy học hát nói chung, những kỹ thuật: tư thế hát, hơi thở, kỹ thuật, cách xử lý sắc thái... thường xuyên phải rèn luyện. Đây là những yếu tố mà HV cần được luyện tập thường xuyên và kiên trì. HV ở TTVH - TT&TT Quận Hà Đông đã số là những người đã trưởng thành, nên ý thức học tập rất cao. Vì vậy, ngoài luyện tập trên lớp, GV cần lưu ý hướng dẫn HV luyện tập ở nhà để có thể tiến bộ nhanh hơn khả năng ca hát. Khi luyện tập đều đặn, giọng hát của HV sẽ được phát triển, cách ứng dụng và xử lý kỹ thuật sẽ trở nên thuần thục hơn.

Việc đẩy mạnh vai trò ca khúc của NS Trần Hoàn trong dạy học hát tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông là một nội dung cần thiết. Trên cơ sở đó, chương trình môn hát sẽ xây dựng tài liệu dạy học phù hợp với mục tiêu đào tạo của TT. Việc bổ sung ca khúc ca khúc Trần Hoàn vào chương trình cũng sẽ giúp cho GV có thêm tư liệu dạy học. Trong giới hạn của đề tài, chúng tôi chỉ lựa chọn một số ca khúc được phổ biết rộng rãi, có nội dung mang ý nghĩa phù hợp với thị hiếu của quần chúng và mang tính giáo dục cao. Đó là những ca khúc viết về tình yêu, quê hương, đất nước, những ca khúc trữ tình mang đậm màu sắc dân tộc. Những ca khúc này phù hợp với khả năng học tập của HV, đồng thời có thể biểu diễn rộng rãi trong các cuộc giao lưu, các cuộc thi theo chủ đề...

Việc áp dụng hiệu quả phương pháp hướng dẫn thực hành. Mỗi HV sẽ có tính cách và năng lực khác nhau. Vì vậy, GV cần phải sử dụng các phương pháp dạy học một cách linh hoạt, phù hợp với từng đối tượng. Đây là yếu tố dẫn đến sự khác biệt của việc dạy học hát với môn học khác. Việc hướng dẫn luyện tập thực hành cần có nhiều thời gian ôn tập và rèn luyện. Dưới sự hướng dẫn của GV, HV cần có ý thức tiếp thu và rèn luyện bản để phát huy khả năng ca hát của mình một cách hiệu quả.

Trên cơ sở kế thừa phương pháp dạy học và từ kinh nghiệm thực tiễn trong giảng dạy. Luận văn này là đã nghiên cứu, đưa ra những đề xuất mang tính thực tiễn và khách quan. Kết quả thực nghiệm đã cho thấy, những biện pháp dạy học đã đáp ứng tốt mục tiêu dạy hát cho HV tại TTVH - TT&TT Quận Hà Đông. Những nghiên cứu về ca khúc của NS Trần Hoàn cùng những biện pháp dạy học sẽ góp phần cho các GV của trung tâm tham khảo, nhằm hướng đến nâng cao chất lượng dạy học hát trong giai đoạn hiện nay tại trung tâm.